

Muzejní profese a veřejnost. Potenciál muzejních pracovníků „nepedagogické“ profílance směrem k muzejnímu publiku.

Zpráva z muzeologického semináře v Hodoníně

Tradiční muzeologické semináře v Masarykově muzeu v Hodoníně se od svých počátků profilují na aktuální témata související s muzejní prezentací a muzejním publikem. V pořadí již čtrnáctý seminář, který ve dnech 25.–26. června 2015 pro Muzeologickou komisi Asociace muzeí a galerií České republiky uspořádalo Masarykovo muzeum v Hodoníně ve spolupráci Oddělením muzeologie a Katedrou UNESCO pro muzeologii a světové dědictví Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, zacílil na muzejní profese a jejich roli ve vztahu muzea a jeho publika a související otázky:

- Jak ovlivňuje činnost odborných pracovníků muzeí návštěvníky?
- Je vztah muzea a návštěvníků záležitostí pouze muzejních pedagogů, lektorů a průvodců?
- Jak nejlépe využít spolupráce jednotlivých muzejních profesí pro optimální vyznění muzejních projektů pro veřejnost?
- Jaké jsou výhody a úskalí kumulovaných pracovních pozic ve vztahu muzea k veřejnosti?

Dvoudenní seminář, kterého se účastnilo přes padesát muzejníků, akademiků a studentů z České republiky a Slovenské republiky, otevřel prostor příspěvkům a diskusím ve třech tematických blocích. Úvodní blok, věnovaný oblasti **teorie a výzkumů**, zastřešoval vymezení muzejních, pedagogicky i „nepedagogicky“ profilovaných, profesí a jejich vztahu s veřejností, profesní status, profesní kodexy, analýzy vývoje a současného stavu a empirické výzkumy k muzejním profesím. Další blok byl vyhrazen pro **metodiky** – příklady regulí a metodik, strategických dokumentů a koncepčních řešení směrem dovnitř i vně muzejní instituce a tematické činnosti metodických center. Poslední blok představovaly **kazuistiky**, zahrnující interpretace konkrétních úhlů pohledu, zkušeností z praxe a přístupů ve vzdělávání i zapojování pracovníků bez pedagogického vzdělání do didaktické práce s návštěvníkem, zkušenosti z týmové spolupráce mezi muzejními profesemi. Vedle odborných příspěvků nabídl seminář také široký prostor pro vzájemnou diskusi mezi účastníky z řad vedení muzeí,

odborných pracovníků, muzejních pedagogů, lektorů, průvodců a dalších nejen muzejních profesí.

Seminář, probíhající ve víceúčelovém sále Evropa, zahájila ředitelka Masarykova muzea v Hodoníně Mgr. Irena Chovančíková. Moderování dopoledního bloku 25. 6. 2015 se ujal Mgr. Pavel Holman (Ústav archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity). Úvodním příspěvkem *Doba je v pohybu: bude se měnit vztah muzeí a veřejnosti a tím i kvalifikační požadavky na zaměstnance muzeí?* představil vizi změn v chování muzeí jako důsledku turbulentních změn současného světa PhDr. František Šebek (Ústav historických věd Filozofické fakulty Univerzity Pardubice). Následující příspěvek předsedkyně Českého výboru ICOM Mgr. Martiny Lehmannové (Uměleckoprůmyslové museum v Praze) byl zaměřen na *Etické kodexy ICOM*. Příspěvek přinesl informace o současném dění a tématech v ICOMu jako jsou kupř. situace v oblastech ohrožených válečnými konflikty nebo nejnovější dokument připravovaný na půdě OSN, dotýkající se muzejnictví na celém světě – Draft Recommendation concerning the Protection and Promotion of Museums and Collections, their Diversity and their Role in Society, který má nahradit starší dokument z roku 1960. První blok uzavřela příspěvkem *Muzeum, otevři se! /vzdělávací strategie jako klíč k muzejním zámkům/* Bc. Monika Mažárová (Jihomoravské muzeum ve Znojmě; studentka muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity Brno). Představila vzdělávací strategii muzea jako koncepční dokument a nepostradatelný nástroj k nalézání společné cesty všech muzejních profesí směrem k otevření muzea široké veřejnosti, včetně vymezení možného postupu a překážek při realizaci strategie a způsobů jejich ošetření.

Odpolední blok 25. 6. 2015, moderovaný PhDr. Františkem Šebkem, byl zaměřen na metodiky a tematické semináře. Blok otevřely Ing. Mgr. Ivana Kocichová, Ph.D. a Ing. Mgr. Petra Belaňová (Národní muzeum – Centrum pro prezentaci kulturního dědictví) a příspěvkem *Tváře muzea. Kdo (spolu)vytváří image instituce?* upozornily na klíčovou roli často opomíjených muzejních profesí, zejména zaměstnanců, kteří přicházejí do bezprostředního styku s návštěvníky, a představily sérii školení realizovaných pod hlavičkou Centra pro prezentaci kulturního dědictví.¹ Požadavky na pracovní pozici *Průvodce*

¹ K tématu KOCICHOVÁ, Ivana, BELAŇOVÁ, Petra. Muzejní prožitek, vstřícné prostředí a pracovníci v první linii. *Muzeum : muzejní a vlastivědná práce*, 2014, roč. 52, č. 2, s. 3–10 [online]. [cit. 2015-07-17]. Dostupný z www: <http://www.emuseum.cz/admin/files/verze_pro_zverejneni_emuseum.pdf>. ISSN 1803-0396. Pracovištěm vygenerovaná metodika přístupu a vystupování pracovníků v první linii a jejich komunikace s návštěvníky muzeí viz *Manuál pro pracovníky v první linii: pracovníci ostrahy a dozoru expozic* [online]. Praha:

kulturního cestovního ruchu představila Bc. Marta Březovská (studentka muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity Brno). Následující příspěvek, **Reflexe oborového diskusního semináře k tématu spolupráce muzejních pedagogů s kurátory na muzejní edukaci**, přednesla Mgr. et Bc. Soňa Mertová (Moravské zemské muzeum – Metodické centrum muzejní pedagogiky). Představila průběh a závěry semináře *Spolupráce? Spolupráce!*, kterým v březnu 2014 Metodické centrum muzejní pedagogiky s Oddělením muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity otevřelo v muzejněpedagogických kuloárech dlouho diskutované téma o možnostech, perspektivách a realitě mezioborové spolupráce v našich muzeích a muzejní edukaci. Přímou tematicky navazující příspěvek **Přesahy muzejní edukace: cesty k mezioborové spolupráci v muzejní praxi** Mgr. Silvie Čermákové (Muzeum Vysočiny Jihlava) referoval o následujících seminářích Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku Asociace muzeí a galerií České republiky, věnovaných (spolu)práci muzejních pedagogů a dalších profesí. V únoru 2015 uspořádalo v Brně Oddělení muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity kolokvium *V první linii... Inovativní přístupy v průvodcovské a lektorské činnosti*,² následované v červnu 2015 seminářem *V první linii – Spolu a společně*, pořádaným Muzeem Vysočiny Jihlava.³ První den semináře uzavřela předsedkyně Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku Asociace muzeí a galerií České republiky Mgr. Kateřina Tomešková, Ph.D. (Muzeum Komenského v Přerově) příspěvkem „*V náš prospěch...“ aneb Krátké zamyšlení o (muzejní) sounáležitosti*. Jako podvečerní a večerní program semináře nabídlo Masarykovo muzeum v Hodoníně účast na **vernisáži** nové autorské **výstavy Masky** Mgr. Tomáše Gronského a společenské posezení za doprovodu cimbálové muziky.

Poslední třetí blok, situovaný na druhý den semináře 26. 6. 2015 a věnovaný kazuistikám, moderovala Mgr. Lenka Mrázová (Ústav archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity). Zahajující příspěvek **Múzejno - pedagogické zručnosti odborných zamestnancov múzeí s dôrazom na prácu historika**, reflektující potřebné

Národní muzeum, Centrum pro prezentaci kulturního dědictví, [2014]. 9 s. [cit. 2015-07-17]. Dostupný z [www: <http://www.emuseum.cz/admin/files/PPP-manuál.pdf>](http://www.emuseum.cz/admin/files/PPP-manuál.pdf).

² JAGOŠOVÁ, Lucie (ed.). V první linii... Inovativní přístupy v průvodcovské a lektorské činnosti. Brno : Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav archeologie a muzeologie a Katedra UNESCO pro muzeologii a světové dědictví, 2015. In *Katedra UNESCO pro muzeologii a světové dědictví* [online]. Brno : Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Katedra UNESCO pro muzeologii a světové dědictví [cit. 2015-07-17]. Dostupný z [www: <http://www.phil.muni.cz/wune/home/Downloads/2015/V_prvni_linii.pdf>](http://www.phil.muni.cz/wune/home/Downloads/2015/V_prvni_linii.pdf).

³ Zpráva ze semináře viz stránky Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku, sekce Semináře, konference, workshopy. In *Asociace muzeí a galerií České republiky* [online]. [cit. 2015-07-17]. Dostupný z [www: <http://www.cz-museums.cz/web/amg/organy-amg/komise/komise-pro-praci-s-verejnosti-a-muzejni-pedagogiku/temata-galerie-informace>](http://www.cz-museums.cz/web/amg/organy-amg/komise/komise-pro-praci-s-verejnosti-a-muzejni-pedagogiku/temata-galerie-informace).

kompetence nepedagogických zaměstnanců muzeí ve vztahu k muzejnímu publiku a z toho plynoucí potřebu přípravy studentů historie na možné působení v muzejní praxi, přednesli Mgr. Silvia Eliašová, PhD. (Katedra muzeologie Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre) a Mgr. Miroslav Palárik, PhD. (Katedra histórie Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre). Zkušenosti se zapojením nepedagogických pracovníků, především kurátorů, do edukačních aktivit v domovské instituci, v kontextu s předchozím dotazníkovým šetřením, prováděným za účelem zpracování vzdělávací strategie instituce, představila Mgr. Jitka Pešková (Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích) v příspěvku *Spolupráce? Umění vzájemného porozumění, respektu a tolerance*. Dosavadní i plánovanou činnost Odbornej komisie pre výchovu a vzdelávanie v múzeách Zväzu múzeí na Slovensku⁴ a možnosti kooperace českých a slovenských muzejních pedagogů představil její předseda PhDr. Jaroslav Hanko (Slovenské národné múzeum – Múzeum bábkarských kultúr a hračiek, hrad Modrý Kameň) v příspěvku *Včera, dnes a zajtra v múzejnej pedagogike na Slovensku*. Možnostmi popularizace vědy, včetně využití nejnovějších technologií, které mohou srozumitelně prezentovat výsledky vědecké (nejen archeologické) činnosti, se zabývaly Mgr. Michaela Mácalová a Mgr. Veronika Hurajčíková (Archeologický ústav Akademie věd ČR, Praha) v příspěvku *Archeologové pro veřejnost – aneb když bublina praskne*. Využíváním specifického edukačního potenciálu odborného pracovníka, kurátora a muzejního pedagoga v jedné osobě se zabýval příspěvek Mgr. Ivany Ostránské (Muzeum regionu Valašsko) s názvem *Výukové akce a programy pro veřejnost realizované Muzeem regionu Valašsko očima jeho historika. Závěrečný workshop Cože?* Mgr. et Mgr. Renaty Petříkové (Masarykovo muzeum v Hodoníně), věnovaný metakomunikaci, následovala závěrečná diskuse.

Za spoluorganizátory semináře děkujeme všem přednášejícím i účastníkům akce za velmi přínosné a inspirativní příspěvky a podnětné diskuse. Na jejich základě plánujeme v roce 2016 problematiku muzejních profesí a veřejnosti podrobněji zmapovat a téma zpracovat formou publikace.

Lucie Jagošová

⁴ Srov. HANKO, Jaroslav, JAMRICOVÁ, Andrea. Stratégia rozvoja Odbornej komisie pre výchovu a vzdelávanie v múzeách Zväzu múzeí Slovenska na roky 2015 – 2017 In *Zväz múzeí na Slovensku* [online]. [cit. 2015-07-17]. Dostupný z www: <http://www.zms.sk/doc/spvzms/Strategia_Komisie_2015_2017_FINAL.pdf>.

